

Inleiding door Henk van Dijk, preses i.v.m. bezoek van ds. René de Reuver, scriba van de landelijke kerk, aan ons Breed Moderamen op 17 augustus 2021

Onze classis kent zo'n 180 gemeenten, 160 predikanten en 48 kerkelijk werkers. Zonder de kerkelijk werkers zouden veel preekbeurten niet meer kunnen worden ingevuld door professionals. Veel gemeentes hebben minder dan 300 belijdende leden, waarvan een redelijk aantal zelfs minder dan 300 leden.

Wel heeft iedere gemeente een eigen gezicht dat meer bepaald wordt door het dorp dan door de kerkelijke richting, maar juist daardoor minder tot nauwelijks gericht op samengaan met het buurdorp: 'die zijn prima hoor, maar ja, wel anders' wordt er dan gezegd. Samenwerken begint wel wat in het zicht te komen. Maar samengaan is een bedreiging die remmend werkt, meer vanwege verschil in dorpsculturen dan in kerkelijke achtergrond.

De meerderheid van onze gemeentes is bijzonder in zijn eigenheid. Met relatief weinig binding bij kerkordelijke zaken. Geloof wordt gedaan, niet zozeer besproken.

Het kan hier voorkomen dat een predikant te kennen geeft wel te willen verkassen naar een andere gemeente, maar die moet dan niet 'te gelovig' zijn. En wij noordelingen begrijpen dan ook nog wel wat hij bedoelt. Er zijn gemeentes waarbij meer dan 1/3 van de actieve mensen hooguit staan geregistreerd als 'vriend' en soms dat niet eens. De bijdrage die deze mensen immaterieel en materieel leveren moet niet worden onderschat, soms drijft een gemeente op de inzet van deze niet-leden.

Vaak gaat het om groepen die geloven dat samengaan met de burens verlies van identiteit oplevert. Vrienden willen geen lid worden omdat ze niet willen opgaan in een groot geheel waarop ze geen invloed meer kunnen uitoefenen. Het religieus besef is vaak groter dan het kerkelijk besef. Het is aan het BM van de classis om ook hier te blijven wijzen op de pluriformiteit van de PKN. Mensen hebben beperkende opvattingen, maar de KERK mag veel breder worden gezien waarbij onverenigbare opvattingen toch naast elkaar kunnen bestaan.

Daarnaast zien we regelmatig dat het Sow-proces in kleinere gemeentes deels heeft geleid tot fusie onder druk van grote idealen zonder erkenning van zowel culturele als inhoudelijke verschillen. Nu er forse krimp optreedt komen die verschillen scherp naar voren en leiden tot interne conflicten die zeker in een kleine gemeente hoog kunnen oplopen.

Tijdens het werkbezoek van de dienstenorganisatie hebben we twee voorbeelden laten zien:

1. In Noordoost-Groningen: Bierum-Holwierde-Krewerd, Spijk-Losdorp, 't Zand-Godlinze.

Te klein om zelfstandig te overleven, per kern te zelfstandig om samen te gaan. Men kiest vooralsnog voor bestuurlijke samenwerking met behoud van lokale vierplekken. Fusie is geen doel maar wordt niet nadrukkelijk uitgesloten. Hun vraag is: 'Classis, wat kunt u voor ons doen?'

2. In Zuidwest Drenthe: Nijeveen, Dinxterveen en Kolderveen.

Drie gemeentes van zeer uiteenlopende signatuur. Zij willen over 5 jaar gefuseerd zijn, waarbij wel de drie identiteiten overeind moeten kunnen blijven. Hun vraag is: 'Classis, wat kunt u voor ons doen?'

Tenslotte bezochten we ook PG Vries waar ds. Bert Altena een centrale inspirerende rol vervult. De kerkelijke gemeente is er trots op dat de kerk ook in het niet kerkelijk deel van het dorp een erkende plaats heeft verworven. Dat zorgt ook voor dorps sociale cohesie. Daarnaast is ds. Altena stadspredikant in Assen, waarbij hij initiatieven stimuleert om de kerk in Assen zichtbaar te houden.

Een inspirerend gebeuren. Daar zijn nu geen specifieke vragen aan de classis. Wel een punt van aandacht zou kunnen ontstaan als de predikant weggaat: Is de gemeente dan zelfstandig in staat even geïnspireerd te blijven? Voor de classis betekent dat een vinkje plaatsen om hieraan t.z.t. extra aandacht te geven.

Als BM richten wij ons in dat opzicht op nieuwe vormen van samenwerking zonder samengaan of fusie. Eigen vierplekken lijken daarbij vooral leidend te zijn. Over de bestuurlijke inrichting daarvan zal veel geëxperimenteerd moeten worden. Wij denken dat maatwerk meer zal opleveren dan standaardwerk. Hoe kun je bestuurlijke kracht bundelen en tegelijkertijd de lokale pastorale en diaconale initiatieven leidend laten zijn voor kleinere gemeenschappen rond hun eigen vieringen? Wij denken dat vrijgestelde predikanten in samenwerking met het BM hier een belangrijke rol in kunnen gaan spelen om dat handen en voeten te geven. Daarop is ook ons voorstel gebaseerd voor het aanstellen van één of meerdere regionale predikanten. Op dit moment is er al voor meer dan 1 FTE regionaal predikant aanbod om deze functie te vervullen, bijvoorbeeld in:

- Kerken met Vaart
- Zuidoost Drenthe
- Noordoost Groningen
- Nijeveen-Kolderveen

Tenslotte; we zien gemeentes door conflicten uiteendrijven. Daar zoeken we naar mogelijkheden van vestiging van meerdere huisgemeentes op hetzelfde grondgebied die met respect voor elkaar weer verder kunnen, waarbij we toch geen zogenaamde witte plekken willen laten ontstaan. Daar zullen we de komende periode veel tijd aan moeten besteden om daar een goede invulling aan te geven.

Ongetwijfeld kan ik nog veel meer noemen, maar deze opsomming lijkt mij vooralsnog een algemeen beeld te geven waar wij op dit moment mee bezig zijn en voor welke problemen wij ons gesteld zien.

-